

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATAASEN

Cirkulärnr:	17:42
Diariernr:	17/04140
Handläggare:	Mona Fridell m.fl.
Avdelning:	Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet:	Ekonomisk analys
Datum:	2017-08-17
Mottagare:	Kommunstyrelsen Ekonomi/finans
Rubrik:	Budgetförutsättningar för åren 2017–2020
Bilagor:	”Prognosunderlag K 2017–2021-17042”, finns på vår webbplats via följande länk: http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

CIRKULÄR 17:42

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2017–2020

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt beskattningsutfall augusti
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos SKL presenterade i april (cirkulär 17:18) är skatteunderlagets ökningstakt i princip densamma om man ser till hela prognosperioden. Marginella justeringar har gjorts för enskilda år.

Högonkonjunkturen förstärks i år och nästa år

Svensk ekonomi har utvecklats överraskande starkt under första halvan av i år. Framförallt har produktionen i byggsektorn ökat påtagligt som en följd av kraftigt växande byggnadsinvesteringar. Inte minst bostadsbyggandet har fortsatt öka i snabb takt. Under fortsättningen av i år väntas ökningen i investeringarna mattas av. Också utvecklingen för svensk ekonomi i stort beräknas dämpas. För helåret ger det en BNP-ökning på 3,1 procent. Färre arbetsdagar jämfört med i fjol försvagar tillväxten ett par tiondelar. I kalenderkorrigerade termer beräknas BNP i år växa med 3,3 vilket kan jämföras med en ökning på 2,9 procent i fjol. Nästa år beräknas BNP i kalenderkorrigerade termer öka med 2,3 procent.

Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i relativt snabb takt i år och nästa år. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av i år ner mot 6,5 procent. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmåna-

derstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år. Den fortsatt svaga prisökningstakten gör att Riksbanken dröjer att höja styrräntan till nästa höst.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå nästa år. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till 1,4 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	2,9	3,3	2,3	1,4	1,4
Sysselsättning, timmar*	1,7	1,1	1,1	0,0	0,0
Relativ arbetslöshet, nivå	6,9	6,6	6,5	6,5	6,6
Timlön, nationalräkenskaperna	2,6	3,1	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	3,0	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,7	1,9	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	1,7	2,3	2,9
Realt skatteunderlag	2,6	1,1	1,2	0,5	0,6
Befolkning	1,3	1,4	1,1	1,0	1,0

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Men skatteunderlagstillväxten avtar snabbt

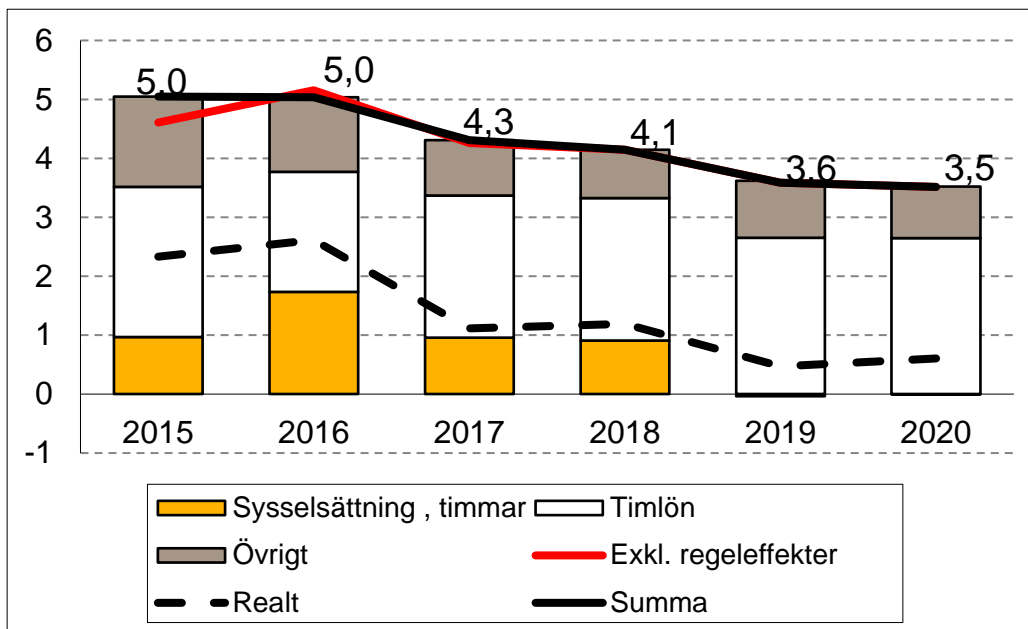
Skatteverket presenterade den 8 augusti ett preliminärt beskattningsutfall. Deras prognos för skatteunderlagets förändring 2016 (baserad på 99 procent registrerade deklARATIONER) innebär en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent. Det ger inte skäl att ändra vår bedömning från april, att ökningen uppgick till 5,0 procent. Nästa gång Skatteverket presenterar preliminärt beskattningsutfall är den 5 september.

Skatteunderlagsprognosen för 2017–2020 är baserad på den samhällsekonomiska bild som beskrivs här ovan.

Vår bedömning av skatteunderlaget innehåller endast små ändringar jämfört med den prognos vi presenterade i april (cirkulär 17:18). Det betyder att ökningstakten väntas avta successivt från den starka utveckling vi såg år 2016 (diagram 1). Från och med 2019 förutser vi en skatteunderlagstillväxt som understiger genomsnittet för den tid som gått sedan millennieskiftet.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Den huvudsakliga förklaringen är att ökningen av arbetade timmar upphör när konjunkturtoppen passerar. I viss mån bidrar det även att grundavdragen beräknas stiga snabbare om ett par år, vilket endast till en mindre del motverkas av att lönehöjningarna blir större och inkomster av pension och arbetslöshetsersättningar tilltar.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från april

Jämfört med den prognos vi presenterade i april (cirkulär 17:18) är förändringen i skatteunderlagets ökningstakt liten. Marginella justeringar har gjorts för enskilda år men sett över hela perioden är ökningen i princip densamma.

För år 2017 har skatteunderlagstillväxten reviderats ned marginellt som resultat av små justeringar av ett flertal variabler. Till följd av utfallsstatistik för första halvåret har arbetade timmar justerats ned och timlönen upp, vilket sammantaget medfört en liten minskning av lönesumman. Även pensionsinkomster samt sjuk- och föräldrapenning har reviderats ned till följd av ny statistik, medan arbetslöshetsersättningar reviderats upp.

År 2018 har en upprevidering arbetade timmar och nedrevidering av pensionsinkomsterna givit en liten uppjustering av skatteunderlagsutvecklingen i nettoeffekt. Även för åren därefter har marginella justeringar gjorts, främst till följd av ändringar i pensionsprognosen.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Regeringens prognos visar snabbare tillväxt av skatteunderlaget i år och mot slutet av prognosperioden än SKL:s. Skillnaden år 2017 beror främst på att regeringens prognos visar större ökning av arbetade timmar och löner samt mer sjukpenninginkomster. Åren 2019 och 2020 utgår regeringen från betydligt mer positiv utveckling av arbetade timmar än SKL, men det motverkas delvis av att pensioner och arbetsmarknadsersättningar tilltar snabbare i SKL:s prognos.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2016–2020
SKL, aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,3
ESV, jun	5,4	4,6	3,7	3,6	3,6	22,7
SKL, apr	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6	22,2
Reg, apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Även i Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos växer skatteunderlaget snabbare än i SKL:s. Att ESV har större skatteunderlag 2016 beror framförallt på högre pensionsinkomster och lägre grundavdrag. Även för i år har ESV en mer positiv prognos än SKL, främst till följd av snabbare sysselsättningsökning och större ökning av beskattningsbara sociala ersättningar. Det motverkas delvis av lägre lönehöjningar och större avdrag än i SKL-prognosen. År 2018 växer skatteunderlaget mer i SKL:s än i ESV:s prognos. Det beror framförallt på att SKL:s bedömning grundas på att både löneökningar och sysselsättning blir större än i ESV-prognosen.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2019 och 2020 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019	2020
Snitt 10 år	4,0	4,1	3,9	3,8	4,0
Årlig ökning	5,2	4,3	4,1	3,6	3,5
Differens	1,2	0,2	0,2	-0,2	-0,5

Källa: Skatteverket och SKL.

Preliminärt beskattningsutfall augusti

Som nämns ovan har Skatteverket sammanställt ett första preliminärt utfall över beskattningsbar förvärvsinkomst för inkomståret 2016. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<https://skatteverket.entricscape.net/#view=dataset&resource=https://skatteverket.entricscape.net/store/9/resource/211>

Det finns stora variationer mellan kommunerna i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten mellan 2016 och 2015. Den största ökningen uppgår till 10,1 procent medan den minsta ökningen är 0,1 procent. Det preliminära utfallet bygger på 99 procent av deklARATIONERNA. Hur stor andel av deklARATIONERNA som granskats i respektive kommun finns på webbplatsen som hänvisas till ovan. Det slutliga beskattningsutfallet beräknas vara klart den 5 december.

Slutavräkningar 2016–2017**Slutavräkning 2016**

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2015 och 2016 till 5,0 procent respektive 5,3 procent i Budgetpropositionen för år 2016. Slutligt utfall för 2015 blev 5,05 procent och vår prognos i december 2016 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent för 2016. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2016 till -206 kronor per invånare den 1.11.2015.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär innebär en uppräkning med 5,0 procent för 2016 och därmed uppstår en korrigeringspost på +83 kronor per invånare den 1.11.2015 för 2016. Jämfört med vår prognos i april är det ingen förändring.

Slutavräkning 2017

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 uppgår till 5,0 procent respektive 5,2 procent, enligt Budgetpropositionen för 2017. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2017 blir negativ

och uppgår till –390 kronor per invånare den 1.11.2016. Jämfört med vår prognos i april är det en försämring med 43 kronor per invånare.

Regleringsbidrag/avgift

SKL har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningsen för åren 2017 till 2020 (tabell 3 och 4). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämningsen, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningsen.

Tabell 4. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämningsen, netto (+)	65 811	67 922	70 371	72 832
Strukturbidrag (+)	1 052	1 065	1 076	1 086
Införandebidrag (+)	259	34	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	67 104	69 020	71 446	73 919
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	67 007	67 170	68 634	70 100
Differens → Regleringspost (2)–(1)	–97	–1 850	–2 812	–3 819

Källa: SCB och SKL:

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Kronor per invånare

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämningsen, netto (+)	6 602	6 731	6 904	7 074
Strukturbidrag (+)	106	106	106	106
Införandebidrag (+)	26	3	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 732	6 840	7 009	7 179
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	6 722	6 656	6 733	6 808
Differens → Regleringspost (2)–(1)	–10	–183	–276	–371

Källa: SCB och SKL:

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2015–2020. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,1	3,8	3,4	3,5	3,3
Övrig förbrukning	1,1	1,8	2,6	2,3	2,6	2,6
Prisförändring	2,4 %	2,7 %	3,4 %	3,0 %	3,2 %	3,1 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos (dock justerad för den statliga lärarlönesatsningen), och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. För 2016 och 2017 påverkar lärarlönesatsningen PKV med 0,3 procentenheter per år.

Allt högre avsättningar för förmåns pensioner, delvis till följd av ändrad indexberäkning för allmän pension innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst 2018–19. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m m som ligger bakom kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För 2018–2020 påverkar det PKV med 0,3; 0,2 respektive 0,1 procentenheter.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF-KS, dvs. konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2017–2021

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2017–2021 på vår webbplats på nedanstående länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2017–2021. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragsspecificering.1403.html>

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 17:32) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt beskattningsutfall augusti

Beräkningarna bygger i övrigt på 2017 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2017–2021 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion.

Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2017

Beställning för nya användare

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2016 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se.

Priset år 2017 är 1 800 kronor.

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & bidrag”

Vår kurs *Utgjämningsystemet och modellen Skatter & bidrag* den 17 oktober har blivit fulltecknad, därför erbjuder vi ett extra tillfälle måndagen den 27 november. Förmiddagen ägnas åt en genomgång av utjämningsystemets grunder plus eventuella aktuella frågor med koppling till systemet.

Eftermiddagen vigs åt modellen Skatter & bidrag, med praktiska övningar och möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.

Plats Sveriges Kommuner och Landsting, Hornsgatan 20, Stockholm

När Måndagen den 27 november, kl. 9:30–16:30

Preliminärt program

vid ankomst: Kaffe och smörgås

09.30–12.00 Utjämningsystemet

12.00–13.00 Lunch

13.00–16.30 Modellverktyget ”Skatter & bidrag”

Kostnad 1 000 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.

Anmälan via e-post till Mona Fridell (mona.fridell@skl.se) eller tfn 08-452 79 10 senast den 9 november. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen.

OBS! Då vi inte har tillgång till en datasal denna gång, måste alla deltagare ha med sig en egen dator!

Mer information om kursens innehåll kan du få av Mona Fridell, kontaktuppgifter finns längre ned. Information finns även på vår webbplats www.skl.se under ekonomi, juridik, statistik/ekonomi/budget och planering/skatter och bidrag kommuner eller nedanstående länk:

<http://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandlingar/utjamningssystemetochmodellensskatterbidrag.9199.html>

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den *förenklade* uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-17042nr4.xls
från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen *manuellt* behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden. Värdet för 2021 kan sättas till 3,9.

- Skriv in kommunens preliminära beskattningsutfall för inkomståret 2016 i cellen C20. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17042”, cell C48.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2018 till 2021 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 67 921,714; 70 370,754; 72 832,190; 75 672,665
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–G54. Beloppen syns i tabell 1, sjunde raden. Värdet för 2021 kan sättas till 2,6.

Följande ändringar måste göras i **blad 1 Totala intäkter**:

- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2017 års inkomster i cell H30 (–390 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Information om tidpunkter under 2017

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Mona Fridell

Bilagor

”Prognosunderlag K 2017–2021-17042”, finns på vår webbplats på följande länk:
<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>